

ESTUDI DELS DIVERSOS ENCUYNS TROBATS EN LES MONEDES DE "4 QUARTOS EN BARCELONA" (1808-1814).

FRANCESC PADRÓ I DOMÈNECH

El nostre objectiu ha estat de buscar unes relacions, podríem dir-ne generals i continuades, en el llarg dels anys d'emissió d'aquesta sèrie. O sia, hem buscat característiques comunes, repetides i mantingudes en el curs del temps. I després, actuant de major a menor, hem arribat a considerar els detalls o variacions que es presenten només en una o escasses peces. Hem buscat, doncs, una ordenació en el nostre estudi per fer-lo més factible i fins i tot més entenedor.

ANVERS

Comencem per l'estudi de l'ANVERS de la moneda.

En primer lloc hem observat que la tija del ram de l'anvers, quasi sempre cau exactament al mig de les quatre xifres de la data; si bé, algunes vegades, es desvia ja sigui a l'esquerra com també a la dreta i llavors la punta final de la tija queda a sobre de la segona o de la tercera xifra. Resulta talment com si —aquesta cuarta tija—, fos la minutera d'un rellotge que senyala uns segons de diferència, en més o en menys. Aquest detall, tanmateix minúscul, serveix per fer un primer destriament de les peces i encara més si observem que aquest ram presenta anomalies diferencials: la tija central que aguanta la flor pot resultar, curta, llarga o lateral (desviada a la dreta). També com a segon complement, tal volta secundari, cal dir que el petit ram pot resultar més o menys obert, o sigui que pot variar la seva amplada total, de punta a punta de les dues fulles.

Aquest estudi de l'estructura i de la situació del ramet frontal de la moneda, ens dóna una pauta útil per a una primera classificació ordenada.

En segon lloc, cal considerar l'estructura de dues lletres: la "Q" de Quartos que pot presentar la cua llarga o normal (curta) i la "C" de Barcelona que pot transformar-se en una "G" o similar.

També cal considerar si hi ha el punt darrera la data.

Una altra observació a tenir en compte es el dibuix del "4" valor monetari, que generalmente fa un ganxo final molt visible, encara que manta vegada, el ganxo queda suprimit, i també cal tenir en compte el disseny global del numeral, que acostuma a ser de perfils primis i deixa emmarcat un espai buit ben apreciable; algunes vegades l'estructura del quatre es gruixuda i ferma, deixant llavors i entre rattles, un espai circumdat, reduït i qui-sap-lo petit.

Sistematitzant aquestes variants podem establir-ne sis, que distingim per les lletres de l'alfabet. A més, hi ha unes característiques que solament trobem en alguns encunys, les quals senyalem amb els números 7 a 40.

Són les següents:

1. La punta del ram.
  - a) cau sobre la segona xifra de la data.
  - b) està posada entre la segona i la tercera xifra.
  - c) col·locada exactament sobre la tercera xifra.
2. La tija de la flor central del ram.
  - a) és curta.
  - b) llarga.
  - c) lateral.

3. Amplitud del ram.
  - a) menor.
  - b) major.
4. La cua de la lletra "Q".
  - a) curta.
  - b) llarga.
5. L'estructura de la lletra "C".
  - a) és una "C" normal.
  - b) sembla talment una "G".
6. El punt darrera la data.
  - a) s'hi troba.
  - b) manca.
7. La forma del numeral "4" valor monetari.
  - a) fa ganxo.
  - b) no en fa
  - c) té un disseny gruixut
  - d) El disseny és molt prim.
8. Les dues "N" de En Barcelona queden elevades respecte a la paraula "Quartos". Al mateix temps, la "R", la "C" i la "N", la "E" i el numeral "1" queden típicament modificats.
9. Les lletres en conjunt resulten més primes de disseny.
10. Hi ha dos punts darrera la data (en lloc d'un).
11. El punt de darrera la data queda elevat.
12. Falta punt després del "4", valor monetari.
13. Falta punt abans del "4".
14. Falten els punts anterior i posterior al "4".
15. El "4" cau exactament sota la "C" de Barcelona.
16. El "4", cau sota la "E".
17. El punt anterior al "4" està qui-sap-lo separat.
18. El "4" valor monetari, desplaçat cap a la dreta.
19. Els punts, anterior i posterior, al "4" molt separats.
20. Falta l'Orla dentada.
21. És diferent l'estructura de l'orla dentada.
22. Orla dentada lineal.
23. La data resulta ampla.
24. La data queda atapeïda.
25. La data amb números més petits respecte els habituals.
26. Llarga i vertical la cua del "2", de la data 1812.
27. Els uns de la data, tombats a la dreta.
28. Falta flor de 6 pètals després de la data.

29. Dues rosetes de 6 pètals, abans de la data (en lloc d'una) i les xifres de la data capgirades.
30. La frase "En Barcelona" molt allargada i caiguda cap a la dreta, talment que la "O" queda enfront de la "S" de Quartos i la "A" final, molt baixa a prop de la data.
31. La "E" de "En Barcelona" queda molt alta i distanciada de la paraula "Quartos".
32. EN (de "En Barcelona"), molt baix, per sota de Quartos.
33. La "B" de Barcelona, molt baixa, quasi al davant de la "Q" de Quartos.
34. La "T" de Quartos està partida per una ratlla en diagonal.
35. La "R" de Quartos està reimpressa sobre una "B".
36. La "R" de Quartos està substituïda per una "B" (sense posterior reimpressió).
37. La "Q" de Quartos està canviada per una "O".
38. Hi ha un accent sobre la "O" de Quartos.
39. Estructura diferent de la lletra "N" (el pal central va de baix a dalt).
40. Disseny diferent de la "N" (les ratlletes horizontals finals, són més llargues).

Totes aquestes variants d'encuny a l'anvers de la moneda sumen en total, 51 encunya diferents a considerar, repartits entre els any 1808-1814.

Any 1808:

Encuny d'anvers 1: 1b, 2a, 3b, 4b, 5a, 6a, 7d	14	exemplar
Encuny d'anvers 2: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	13	"
Encuny d'anvers 3: 1b, 2a, 3a, 4b, 5a, 6a, 7a, 7d, 8	2	"
Encuny d'anvers 4: 1b, 2a, 3b, 4b, 5a, 6a, 7a, 7c, 8	2	"
Encuny d'anvers 5: 1b, 2a, 3b, 4b, 5a, 6a, 7a, 7d, 8, 9	1	"
Encuny d'anvers 6: 1b, 2a, 3b, 4b, 5a, 6a, 7a, 7d, 8	1	"
Encuny d'anvers 7: 1b, 2a, 3b, 4b, 5a, 6a, 7b, 7c, 10	1	"

Any 1809

Encuny d'anvers 1: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	35	"
Encuny d'anvers 2: 1c, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	1	"
Encuny d'anvers 3: 1c, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7c	13	"
Encuny d'anvers 4: 1b, 2b, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	3	"
Encuny d'anvers 5: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7c	2	"
Encuny d'anvers 6: 1c, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7c	11	"
Encuny d'anvers 7: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 12	1	"
Encuny d'anvers 8: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7b, 7c	1	"

Any 1810:

Encuny d'anvers 1: 1b, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 20	1	"
Encuny d'anvers 2: 1b, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	81	"
Encuny d'anvers 3: 1c, 2b, 3a, 4a, 5a, 6a, 7b, 7d	15	"
Encuny d'anvers 4: 1b, 2b, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 12, 15	1	"
Encuny d'anvers 5: 1a, 2c, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 16, 32	2	"
Encuny d'anvers 6: 1a, 2b, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 15	1	"
Encuny d'anvers 7: 1b, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 11	1	"
Encuny d'anvers 8: 1a, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	2	"
Encuny d'anvers 9: 1b, 2c, 3b, 4a, 5a, 6a, 7b, 7d	2	"
Encuny d'anvers 10: 1c, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	1	"

Any 1811:

Encuny d'anvers 1: 1b, 2b, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	2 exemplars
Encuny d'anvers 2: 1b, 2b, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	37 "
Encuny d'anvers 3: 1b, 2a, 3b, 4b, 5a, 6b, 7a, 7d, 17, 23	7 "
Encuny d'anvers 4: 1c, 2b, 3b, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 24	12 "
Encuny d'anvers 5: 1c, 2b, 3b, 4a, 5a, 6b, 7b, 7d, 17, 20, 23	1 "
Encuny d'anvers 6: 1b, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 12	2 "
Encuny d'anvers 7: 1c, 2c, 3b, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 17, 24	2 "
Encuny d'anvers 8: 1c, 2b, 3a, 4a, 5a, 6b, 7b, 7d, 17, 24	6 "
Encuny d'anvers 9: 1c, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 17	4 "
Encuny d'anvers 10: 1c, 2b, 3b, 4a, 5a, 6b, 7b, 7d, 24	1 "
Encuny d'anvers 11: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	4 "
Encuny d'anvers 12: 1c, 2b, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 23, 30	2 "
Encuny d'anvers 13: 1b, 2a, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d	1 "
Encuny d'anvers 14: 1c, 2b, 3b, 4b, 5a, 6b, 7a, 7d, 17, 24	2 "
Encuny d'anvers 15: 1c, 2b, 3b, 4a, 5a, 6a, 7a, 7d, 28	1 "

Any 1812:

Encuny d'anvers 1: 1b, 2c, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 31	2 "
Encuny d'anvers 2: 1c, 2b, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 32	28 "
Encuny d'anvers 3: 1b, 2c, 3b, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 13	8 "
Encuny d'anvers 4: 1b, 2b, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 20	1 "
Encuny d'anvers 5: 1c, 2c, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 26	11 "
Encuny d'anvers 6: 1c, 2c, 3b, 4a, 5a, 6b, 7b, 7d	6 "
Encuny d'anvers 7: 1c, 2c, 3a, 4a, 5a, 6b, 7b, 7d, 34	2 "
Encuny d'anvers 8: 1b, 2a, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 35	3 "
Encuny d'anvers 9: 1b, 2b, 3a, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d	24 "
Encuny d'anvers 10: 1c, 2a, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 18, 19, 21, 25, 26 32	13 "
Encuny d'anvers 11: 1c, 2b, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 18, 19, 21, 25, 26, 32	4 "
Encuny d'anvers 12: 1b, 2c, 3b, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d, 13, 38	1 "
Encuny d'anvers 13: 1b, 2a, 3b, 4a, 5a, 6b, 7a, 7d	1 "

Any 1813:

Encuny d'anvers 1: 1b, 2c, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	36 "
Encuny d'anvers 2: 1c, 2b, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 40	2 "
Encuny d'anvers 3: 1a, 2a, 3a, 4a, 5b, 6b, 7b, 7c, 9, 18, 21, 27, 39	1 "
Encuny d'anvers 4: 1c, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	19 "
Encuny d'anvers 5: 1c, 2b, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 14	2 "
Encuny d'anvers 6: 1c, 2c, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7c, 12	1 "
Encuny d'anvers 7: 1a, 2c, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	6 "
Encuny d'anvers 8: 1c, 2b, 3b, 4a, 5c, 6b, 7a, 7d, 33	2 "
Encuny d'anvers 9: 1b, 2b, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7c	26 "
Encuny d'anvers 10: 1b, 2b, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	6 "
Encuny d'anvers 11: 1c, 2b, 3a, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	18 "

Any 1814:

Encuny d'anvers 1: 1b, 2b, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	17 "
Encuny d'anvers 2: 1c, 2a, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 18, 19, 25	2 "
Encuny d'anvers 3: 1b, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	17 "
Encuny d'anvers 4: 1b, 2b, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 33	3 "
Encuny d'anvers 5: 1a, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	7 "
Encuny d'anvers 6: 1b, 2a, 3a, 4b, 5b, 6b, 7a, 7d, 12	1 "
Encuny d'anvers 7: 1a, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 12	1 "
Encuny d'anvers 8: 1c, 2b, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	3 "
Encuny d'anvers 9: 1c, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 12	1 "
Encuny d'anvers 10: 1c, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	7 "
Encuny d'anvers 11: 1a, 2b, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d	3 "
Encuny d'anvers 12: 1b, 2a, 3a, 4b, 5b, 6b, 7a, 7d	3 "
Encuny d'anvers 13: 1b, 2c, 3b, 4a, 5b, 6b, 7a, 7d, 38	1 "

Existeixen 3 encunys, dels quals hem vist fotografies, però no hem pogut examinar la moneda. Són els següents:

De l'any 1810: la Q de quartos està substituïda per una "O".

De l'any 1812: la R de quartos està substituïda per uba "B".

De l'any 1814: Amb dues rosetes de 6 pètals abans de la dada (en lloc d'una) i les xifres de la dada estan capgirades.

REVERS

Si passem a l'examen del REVERS, veurem tot seguit que es poden considerar 4 modificacions generals:

A) Les barres de l'escut que poden ésser primes o gruixudes, així com també els diferents espais intermedis.

B) Llargades i amplades de l'escut romboïdal.

C) Els doblecs que fan les dues tiges dels rams, que podem ser dobles, triples o quadruples (o no existir tals doblecs) i la seva situació que acostuma a ser inferior, si bé algunes vegades és lateral o barreja de posicions inferiors i laterals.

D) Una altra modificació correspon a les colzades centrals que fan els rams, que poden ser suaus, molt fortes i també asimètriques; encara que aquesta modificació, a la pràctica només afecta a les monedes de 1811, amb rares excepcions.

Tot seguit cal considerar algunes modificacions "rarees" que complementen les anteriors, i que deixem consignades en la següent llista.

1. Les barres de l'escut.
  - a) Primes.
  - b) Gruixudes.
2. Els espais entre les barres de l'escut.
  - a) Són iguals
  - b) Diferents espais.
3. Llargades de l'escut en mm.
  - a) 19 mm.
  - b) 20 mm.
  - c) 21 mm.
4. Amplades de l'escut en mm.
  - a) 15 mm.
  - b) 16 mm.
  - c) 17 mm.
5. Doblecs en les tiges dels rams.
  - a) No hi ha cap doblec.
  - b) Doblecs en la part inferior de cada ram (2 punts).
  - c) La tija està doblada a dalt i a baix del ram de la dreta (2 punts diferents).
  - d) Doblada la tija en 3 punts (esquerra inferior i dreta inferior i superior).
  - e) Doblada en 4 punts (dreta i esquerra, superior i inferior).
6. Colzades dels rams.
  - a) suaus normals.
  - b) suaus especials (variant de 1812).
  - c) fortes (pròpies de 1811).
  - d) asimètriques (trobades només en 1811).
7. Rams diferents de disseny, molt suaus de curvatura, amb la manca del típic punt d'unió entre ells per la base.
8. Falsa fulla superior en el ram de la dreta, que sembla que en tingui 7, en lloc de sis.
9. Rams de 5 fulles (falta una superior-inferior a cada ram).
10. Orla lineal.

11. L'orla dentada presenta diferent estructura.

12. Falta l'orla dentada (no n'hi ha cap).

En total el revers presenta 25 modificacions diverses, si bé algunes tenen una generalització reduïda.

Any 1808:

Encuny de revers 1: 1a, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	5 exemplars
Encuny de revers 2: 1a, 2a, 3c, 4b, 5c, 6a	8 "
Encuny de revers 3: 1a, 2a, 3c, 4b, 5d, 6a	13 "
Encuny de revers 4: 1a, 2a, 3c, 4b, 6a	3 "
Encuny de revers 5: 1b, 2a, 3c, 4a, 5b, 6a	5 "

Any 1809:

Encuny de revers 1: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	35 "
Encuny de revers 2: 1b, 2a, 3c, 4c, 5b, 6a	2 "
Encuny de revers 3: 1a, 2a, 3c, 4b, 5c, 6a	1 "
Encuny de revers 4: 1b, 2a, 3c, 4b, 5e, 6a, 8	9 "
Encuny de revers 5: 1b, 2a, 3c, 4c, 5e, 6a, 8	4 "
Encuny de revers 6: 1a, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	3 "
Encuny de revers 7: 1b, 2a, 3c, 4b, 5a, 6a	2 "
Encuny de revers 8: 1a, 2a, 3c, 4b, 5a, 6a	5 "
Encuny de revers 9: 1a, 2b, 3a, 4b, 5b, 6a	4 "
Encuny de revers 10: 1a, 2b, 3c, 4c, 5b, 6a	2 "

Any 1810:

Encuny de revers 1: 1a, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	16 "
Encuny de revers 2: 1b, 2a, 3c, 4b, 5a, 6a	11 "
Encuny de revers 3: 1b, 2a, 3c, 4c, 5a, 6a	4 "
Encuny de revers 4: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	70 "
Encuny de revers 5: 1b, 2a, 3c, 4c, 5b, 6a	2 "
Encuny de revers 6: 1b, 2b, 3c, 4b, 5b, 6a	4 "
Encuny de revers 7: 1a, 2a, 3c, 4b, 5a, 6a	2 "

Any 1811:

Encuny de revers 1: 1a, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	12 "
Encuny de revers 2: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	47 "
Encuny de revers 3: 1a, 2a, 3c, 4b, 5b, 6c	15 "
Encuny de revers 4: 1b, 2b, 3c, 4b, 5b, 6c	6 "
Encuny de revers 5: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6d	4 "
Encuny de revers 6: 1b, 2b, 3c, 4b, 5a, 6a, 10	1 "

Any 1812:

Encuny de revers 1: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a	68 "
Encuny de revers 2: 1b, 2a, 3b, 4b, 5b, 6a	10 "
Encuny de revers 3: 1b, 2a, 3b, 4a, 5b, 6a	2 "
Encuny de revers 4: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a, 12	1 "
Encuny de revers 5: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6a, 9	5 "
Encuny de revers 6: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6b	16 "
Encuny de revers 7: 1b, 2a, 3b, 4a, 5b, 6b	1 "
Encuny de revers 8: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6c	1 "

Any 1813:

Encuny de revers 1: 1b, 2a, 3b, 4b, 5b, 6c	108 exemplars
Encuny de revers 2: 1b, 2a, 3a, 4a, 5b, 6c	1 "
Encuny de revers 3: 1b, 2a, 3b, 4a, 5b, 6c	8 "
Encuny de revers 4: 1b, 2a, 3c, 4c, 5b, 6c	1 "
Encuny de revers 5: 1b, 2a, 3c, 4b, 5b, 6b, 7, 11	1 "

Any 1814:

Encuny de revers 1: 1b, 2a, 3b, 4b, 5b, 6c	62	"
Encuny de revers 2: 1b, 2a, 3b, 4b, 5b, 6b	2	"
Encuny de revers 3: 1b, 2b, 3b, 4b, 55b, 6c	2	"

En el nostre treball hem examinat 585 monedes de "4 Quartos" i hem trobat un total de 77 encunys d'anvers i 45 de revers.

En gran part, els resultats que ara hem trobat en buscar els encunys diversos d'aquestes monedes, coincideixen qui-sap-lo amb els nostres treballs publicats abans, en estudiar les VARIANTS d'aquesta sèrie. Cal remarcar que el lot de monedes objecte d'examen, ara ha estat més nombrós i per tant més divers. Els resultats no podien del tot coincidir. Però també cal manifestar que ara hem aprofundit més el nostre treball i disposem d'un coneixement més meticulós d'aquest monetari, que ens ha permès reduir al mínim els errors i omissions inevitables.

Malgrat tot, no està esgotat el tema i encara vindran, potser, noves consideracions i noves troballes excepcionals.